

Ohlédnutí za činností Československého dokumentačního střediska v březnu 2026

Se začátkem nového měsíce přinášíme přehled aktivit, kterým se ČSDS v březnu věnovalo.

Předně – v březnu jsme si připomněli **čtyřicet let od založení exilového Československého dokumentačního střediska nezávislé literatury**. Tím se institucionalizovaly dokumentační a medializační aktivity historika Viléma Prečana, utvářené od jeho emigrace v roce 1976 a představující jedno ze zásadních zahraničních ohnisek podpory a komunikace mezi Chartou 77, exilem a západními spolupracovníky. Od 1. března 1986 se datuje [historie našeho střediska](#), které v různých podobách, na rozličných místech a s různorodou náplní práce **funguje dodnes**. Proto v následujících měsících představíme dokumenty a vzpomínky k zajímavým kapitolám ze čtyřicetileté existence střediska.

Spoluzakladatelé ČSDS zleva: hudební publicista a spolupracovník Hlasu Ameriky Ivan Medek, spisovatel a první předseda ČSDS Jan Vladislav (oba signatáři Charty 77 donucení k vystěhování z Československa) a Jiří Pelikán, šéfredaktor časopisu Listy a poslanec Evropského parlamentu.

V březnu také došlo ke [změně ve vedení](#) střediska. Po dlouhých 18 letech se loučíme s **Helenou Kašovou**, která z funkce ředitelky odešla na zasloužený odpočinek. Na schůzi správní rady dne 4. března byl jako její nástupce zvolen historik **Václav Skořepa**.

**Děkujeme Heleně Kašové za svědomitou práci a péči o středisko
a přejeme jí mnoho zdraví a spokojenosti!**

Novinky na webových stránkách

Pro badatele a studenty politické a kulturní historie nebo literatury jsme připravili [přehled tematických bibliografií](#) k aktérům, iniciativám, periodikům a událostem k dějinám nezávislé kultury, disentu, exilu i Československa 20. století celkově. Zaměřili jsme se na veřejně dostupné vyhledávače a soupisy, kompletní a výběrové, z našich sbírek a dalších odborných a paměťových institucí.

Dovolujeme si upozornit především na naši [novou tematickou bibliografii](#) zahraničního časopisu *Index of Censorship*, která obsahuje seznam článků o Československu z let 1972–1990. V dalších měsících ji doplníme o digitální verze těchto textů.

Letos si také připomínáme 55 let od vzniku jednoho z hlavních exilových nakladatelství po roce 1968 – **Společnost pro československou literaturu v zahraničí Index** v Kolíně nad Rýnem. U jeho vzniku v roce 1971 stáli a do roku 1990 ho provozovali politolog a publicista Adolf Müller (1929–2002) a bývalý pracovník Československého rozhlasu a překladatel Bedřich Utitz (1920–2017). U této příležitosti jsme zveřejnili digitální verze dvou zajímavých publikací:

- [Andrej A. Amalrik: Udrží se Sovětský svaz do roku 1984?](#) – "orwellovský" esej sovětského spisovatele a politického vězně z roku 1969, který Index vydal mezi svými prvními tituly.

- **Ivan Pfaff: Historické kořeny reformního hnutí v české společnosti** – úvahy o revoluci a reformě v českém politickém myšlení od 19. století do druhé světové války od historika, který po roce 1968 emigroval do Západního Německa, byl členem exilové sociální demokracie a také aktivním spolupracovníkem StB.

V souvislosti s blížícím se kulatým výročím **lidskoprávního hnutí Charta 77** jsme upozornili na [její rozsáhlou tematickou sbírku](#) na našem webu. Zpřístupňujeme **všechny dokumenty hnutí z let 1977–1989**, dokonce rozdělené do [tematických kategorií](#). Tato prohlášení a analýzy veřejně upozorňovaly na obecné porušování nejen občanských a politických, ale také sociálních, ekonomických či kulturních práv. Ukazovaly nejen konkrétní případy státní represe proti disidentům, ale i obecné problémy, které se týkaly celé československé společnosti – např. zdraví škodlivé ovzduší, problémy mladé generace, stav ekonomiky a vzdělání. Nejde tedy pouze o historické prameny, ze kterých můžeme vyčíst informace o životě, problémech či zájmech úzké skupiny obyvatel. Nabízí totiž vhled do celospolečenských problémů, o kterých mnozí občané měli pouze neúplné či zkreslené informace od médií řízených vládní garniturou. S mnoha z těchto jevů se česká a slovenská společnost po roce 1989 dokázala pozitivně vypořádat, ale jiné z nich do jisté míry přetrvávají dodnes a ukazují se jako dlouhodobá problematika každé společnosti – v diktatuře i v demokracii.

Sledujte naši stránku na [Facebooku](#), kde propagujeme nejen vlastní činnost, ale také knihy a aktivity institucí, které se věnují soudobým dějinám!

Na našem webu si můžete **objednat [vybrané tituly knih](#)**, které ČSDS vydalo – za zvýhodněnou cenu!

Závěrem prosíme, abyste zvážili **možnost podpořit naši činnost finančním darem** (na účet 27-3147470297/0100, s poznámkou pro adresáta: „Dar ČSDS“ a Vaše e-mailová adresa).

Přejeme vám mnoho štěstí a zachovejte nám přízeň!

Československého dokumentačního střediska, o. p. s.

Nová budova Národního muzea

Vinohradská 1

110 00 Praha

Telefonní číslo: 257 533 332

E-mail: csds@csds.cz

IČO: 25731289

Číslo účtu: 27-3147470297/0100

